технічні та композиційні прийоми виконання дозволили визначити характерні риси народного декорування на території Волинського Полісся.

The summary. On the basis of a method of the composition analysis and synthesis traditional ornament compositions of a smoked utensils of the village Rokita of Starovyzshiv area are described in article. Kinds of ornaments and their position on a surface of black earthenware, technical and composition receptions of fulfillment have solved to define characteristic features of national decorations in Volyn Polissia.

ЗНОСКИ

[1] Так рокитянці називають димлені вироби за їх неповторний глибокий синій колір.
[2] Інформація отримана від Мороз Єви Панасівни (1943 р.н.) та Лазарук Євгенії Євтухівни (1929 р.н.)
[3] З власного досвіду розказувала Мороз Ніна Данилівна (1954 р.н.), дочка гончара Мороза Данила Іларіоновича (1925-1999)
[4] Інформацію записано від дружини гончара Терещук Анастасії Євтухівни, 1932 р.н.
[5] Інформацію записано від гончара Патейчука Василя Прокоповича, 1931 р.н.
[6] Інформацію записано від дружини гончара Лазарук Євгенії Євтухівни, 1929 р.н.
[7] Інформацію записано від гончара Патейчука Василя Прокоповича (1931 р.н.)
[8] Інформацію записано від Мороз Єви Панасівни (1943 р.н.) про майстра-гончара Мороза Івана Семеновича (?)

КНИЖКОВЕ ЗІБРАННЯ "НОВА КОЛЕКЦІЯ" БІБЛІОТЕКИ ВОЛИНСЬКОГО ЛІЦЕЮ (1819-1832) ЯК ОБ'ЄКТ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ

Лисенко Л.В.,
аспірантка НБУВ НАН України

Національна спадщина кожної високо розвинутої країни визначає загальний рівень освіченості, духовності, межі наукового знання нації, і має важливе значення для формування її національної самосвідомості. З огляду на цю закономірність, в Україні здійснюються заходи по максимальному виявленню, обліку та збереженню історико-культурних пам'яток, серед яких важливе місце належить цінним книжковим колекційним фондам (штучно-утвореним чи історично -сформованим бібліотекам, зібранням та колекціям), які згідно з програмою "Державної реєстрації національного культурного надбання" є об'єктом обліку.

Однією з основних передумов для здійснення реєстрації історичних пам'яток є дотримання послідовних заходів при вивченні документального фонду, що забезпечує оперативність та всебічність його розкриття. Серед них: ретельний аналіз фонду що обліковується, складення описової статті, визначення категорії, до якої відноситься книгозбірня (бібліотека, зібрання, колекція), як об'єкту опису, заповнення інформаційних полів реєстраційного опису.

Підвищений попит істориків, археографів, джерелознавців, краєзнавців, книгознавців, етнографів до вивчення цінних документальних джерел краєзнавчого та загальнонаціонального рівня звертає увагу на пам'ятку історії та культури - історично сформоване зібрання "Нова колекція" в складі бібліотеки Волинського ліцею, (1819 - 1832).

Важливого значення набуває якісне вивчення фонду. Так, після аналізу колекційного фонду "Нова колекція'Ле vizu встановлено, що книгозбірня містить сукупність поодиноких, без ознак приналежності до конкретних приватних зібрань, видань (книг та періодичних видань наукового характеру), з богослов'я, філософії, правознавства, загальної історії, російської історії, статистики, географії, математики, природничих наук, медицини, технології, мовознавства тощо, латинською, грецькою, російською, французькою, польською та ін мовами, що комплектувалися Волинським Ліцеєм з 1805 по 1832 рр. Хронологічні межі зібрання відносяться до XVIII -першої половини XIX ст. Маємо підстави припустити, що назва "Нова колекція" присвоєна зібранню поодиноких видань після перейменування Кременецької гімназії на Волинський ліцей (в 1819 р.).

Реєстрація відбувається за умови виявлення основних ціннісних характеристик книгозбірні. Головним критерієм, що спрямований на необхідність вивчення і реєстрації зібрання "Нова колекція" є склад комплектованої літератури, її політематичні та полімовні характеристики, що забезпечують високий освітній рівень навчального закладу XIX ст., бібліотечні придбання та по дарування окремих осіб окреслюють рівень викладання навчальних дисциплін Волинської о ліцею (з 1805 по 1819 -Кременецької гімназії).

Таким чином, можна стверджувати що отримані дані в результаті ретельного вивчення книгозбірні "Нова колекція", є основою для заповнення основних інформаційних полів реєстраційного опису:

Заголовок зібрання - "Нова колекція", 1819 - 1832. Зібрання поодиноких універсальних за змістом видань у складі, бібліотеки Волинського ліцею (1819 - 1832).

Кількісна характеристика - станом на 5. 03. 2002 зібрання нараховує 11 856 од. зб.

Склад і зміст зібрання - зібрання "Нова колекція" містить універсальні зі складом і змістом книжкові та періодичні видання, метою яких є забезпечення навчальної програми учбового закладу XIX ст.

Сучасне місцезнаходження - Відділ бібліотечних зібрань та історичних колекцій, Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського (НБУВ) НАН України, філіал № 1. Адреса філії: м. Київ, вул. Володимирівська, 62

Історична довідка про фондоутворювача - Час заснування загальноосвітнього навчального закладу - Кременецької гімназії припадає на 1803 - 1805 рр. З 1805 р. існує як вища Волинська гімназія. В 1819 р. Кременецька гімназія була перейменована на Волинський ліцей. Існував на кошти приватних пожертвувань. З початку існування гімназії була започаткована і бібліотека.

Бібліографічна інформація про зібрання

Віднесення документального масиву "Нова колекція" до категорії зібрання, свідчить наявність наступних положень: а) за структурою це одне з складових частин Бібліотеки Волинського ліцею; б) це збирання значимих для історії та культури документальних матеріалів; в) за видовою ознакою це випадковий підбір книг та періодичних видань, спрямованих забезпечити вивчення навчальних дисциплін; г) за складом і змістом це зібрання універсального характеру та містить видання написані різними мовами. Таким чином, зібрання "Нова колекція" є об'єктом реєстрації як організаційно відокремленого документального масиву.

Зареєстроване книжкове зібрання є цінним джерелознавчим матеріалом і є основою для вивчення історії та просвітницької діяльності Волині кінця XIX - поч. XX ст.

БІБЛІОТЕКА ГОРОДОЦЬКОГО МУЗЕЮ БАРОНА Ф.Р. ШТЕЙНГЕЛЬ: СТВОРЕННЯ, ШЛЯХИ НАПОВНЕННЯ, ІСТОРИЧНА ДОЛЯ

Миронець Н.Р.,
аспірантка НБУВ НАН УКРАЇНИ

Друга половина XIX ст. в історії української культури позначена піднесенням інтересу до історико-краєзнавчих досліджень. Важливим осередком цього руху на Волині на зламі XIX-XX ст. був Городоцький музей барона Ф. Р. Штейнгеля. Офіційно відкритий у 1896 році, він став одним з перших обласних музеїв Волинської губернії.

В сучасній історіографії зустрічаємо різні трактовки щодо характеру закладу: «один з перших в регіоні широкопрофільний громадський музей», «фольклорно-етнографічний музей», «Городоцький краєзнавчий музей», «світський музей», проте всі ці висловлювання зводяться до того, що це був справжній науковий центр історико-краєзнавчих досліджень Волині [1; 2; 3].

По ідеї засновника музей розміщувався у маєтку барона в с. Городок Ровенського по-